

ΑΠΟ ΤΙΣ ΤΡΑΓΩΔΙΕΣ ΤΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ

Η ΑΥΤΟΚΡΑΤΕΙΑ ΤΗΣ ΦΡΙΚΗΣ

Κοντά στο κρεβάτι ενός έτοιμοθανάτου Αυτοκράτορα. Ο δήμιος με το πυρωμένο αίδερν. Σπαρχατική οικογενειακή σκηνή. Ο Ρωμανός 'Αργυρός και η γυναίκα του, Ζωή και Θεοδώρα. Η σκεπτική ψυχή της Ζωής. Το άγρο δηλητήριο και η δολοφονία μέσα στο λουτρό. *Όπου ένας θαλασπέλος αναγορεύεται Αυτοκράτωρ. *Θάνατος εις τόν Καλαφάτη * κλπ.

ΤΗ Βυζαντινή εποχή, που εινε δηλ αιμα και δάκρυα, ή μορφή της Αυτοκρατορίας Ζωής κατέχει μία εξαιρετική θέση... φρίκης.

'Ηταν κόρη του Κωνσταντίνου του Η' και αδελφή της Ιστορικής Θεοδώρας. Γυναίκα φιλόδοξη και τρομερά φιλόδοξη αυτή ή Ζωή. 'Όταν ο πατέρας της Αυτοκράτορα Κωνσταντίνος ένοιωσε ότι θα πεθάνη έδωσε διαταγή σ' έναν σκλάβο να του φέρη άμεισος τόν πατριό του Ρωμανό 'Αργυρό ή 'Αργυροπούλο. 'Ηταν φημισμένος στη Βυζαντινή κοινωνία ο πατριός αυτός : Πλούσιος, πολύ μορφωμένος, σχολιαστής του 'Αριστοτέλη και του Πλάτωνος, είχε και στρατιωτική ικανότητα... 'Ο έτοιμοθάνατος Αυτοκράτωρ, έπειθε δεν είχε άρσενικό παιδί, γιά να του άφηση τόν θρόνο, σκέφτηκε να κάνει διάδοχο του τόν 'Αργυρό και του λέει : ή να δεχθώ τόν θρόνο και μαζί μ' αυτόν να πάρη γυναίκα έν' από τά κορίτσια του, ή άν άρνηθώ, να χάω τόν φόν του. 'Ο δήμιος ήταν έτοιμος—πρό της δύσεως του ήλιου—να του κόψη τά μάτια μ' ένα πυρωμένο αίδερν !

'Αλλ' ο Ρωμανός 'Αργυρός ήταν παντρεμένος και μάλιστα έξακολουθούσε να λατρεύη τήν ώρα και ένάρετη γυναίκα τόν 'Ελένη.

— 'Όχι ! Ούτε τόν θρόνο του Βυζαντίου θέλω, φωνάζει, ούτε καρμιά από τις δυό βασιλοπούλες ! Προτιμώ να τυφλωθώ, άκόμη και να πεθάνω, παρά να στερωθώ τήν γυναίκα μου !

'Αλλ' ή 'Ελένη, που έλάτρευε τόν άντρα της, δέχεται να θυσιασθί αυτή, Γονατισμένη, παρακαλεί τόν άντρα της να υποκύνη στην αυτοκρατορική διαταγή και να συγκατατεθί στο χωρισμό τους. Και έπειδή εκείνος εξακολουθούσε ν' άρνείται, ή 'Ελένη, χύνοντας ποτάμι τά δάκρυά της, κάνει μία χειρονομία θυσίας : Κόβει σφιρικά τά πλούσια μαύρα μαλλιά της, φορεί μαύρο άσσο και λέει :

— Ρωμανέ, άγαπή μου σύζυγε, έγω ηγαίω σέ μοναστήρι και είμαι πολύ ευτυχισμένη που έτσι σώζω τά μάτια σου και ίσως αυτή τή ζωή σου, παρά άν γινόμουν κοντά σου Αυτοκράτειρα !.. Ζήσε ευτυχισμένος, άγαπή μου σύζυγε !..

Σή δραματική αυτή σκηνή ήταν μπροστά και ή Θεοδώρα, ή οποία τόσο συγκινήθηκε, ώστε έδύλωσε ότι αυτή τουλάχιστον δε θέλει να χωρίση ένα τέτοιο ταιριασμένο άντρούγιο. Δεν ήταν όμως της ίδιας γνώμης και ή αδελφή της ή Ζωή : Αυτή δέχτηκε μ' ευχαρίστηση τόν θαλακτικό Ρωμανό και τόν τίτλο της 'Αυγούστας*. Και άποφασίστηκε ο γάμος.

'Ο Πατριάρχης—άν και ύληχε συγγένεια μεταξύ τών μελλοντάφων—τους έστεφάνωσε. Η Θεοδώρα άπεδοκίμασε τσηρώρα τή διαγωγή αυτή της αδελφής της, και ή Ζωή τότε, φρεναρισμένη, κατηγόρησε τή Θεοδώρα ότι ένέχεται σε μία συνομοσία κατά της ζωής του Αυτοκρατορικού συζύγου της και τήν έδιώξε από τόν Παλάτι.

Μόλις ανέβηκε στο θρόνο ο Ρωμανός 'Αργυρός, άρχισε να ευεργετι τόν λαό του. Έβγαλε από τις φυλακές του, καταδικασμένους γιά δημόσια χρέη, έμοίρασε έλεημοσύνες γιά τήν ψυχή του πεθερού του Κωνσταντίνου και προσπαθούσε να έπανορθώσει κάθε άδικία. Έμαθε ότι ο γυναικάδελφός του Βασίλειος ο Σ' ηλωρός είχε τυφλωθεί άδικως, κατά διαταγή του Κωνσταντίνου Η' και έξεροισθε. 'Ο 'Αργυρός τόν φέρνει στα 'Ανάκτορα, κ' έτσι, τυφλό, τόν όνομάζει Αδάχρη του. 'Ανακαί από τήν έξορία κ' άλλους πολιτικούς καταδικούς και γενικούς δειχταίνα λαμπρός ή γήμεών.

'Αλλ' ο Ρωμανός δεν μπορούσε να ύποφέρει τόν χωρισμό από τήν 'Ελένη του. 'Ο θρόνος στον όποιον καθάτανε ήταν γιά αυτόν άγαθμένα κάρθωνα. Μαράζονε λοιπόν μέσα με τήν ήμέρα, άρρώστους, και τότε ή Ζωή ανέλαβε τή διακυβέρνηση του Κράτους. Η σκληρή γυναίκα άρχισε άμεισος τήν τρομοκρατία. Μέσα στη φυλακή ήταν κλεισμένος ένας από τους έπαφανεστίνους του Βυζαντίου, ο Κωνστ. Διογένης. Η Ζωή τόν συκοφαντεί ότι και από τή φυλακή συνομοτεί με τή Θεοδώρα ένάντιον του θρόνου. 'Ο φυλακισμένος, γιά ν' άποφύγη τά βασανιστήρια, αυτοκτονεί. Και ή Ζωή, συμπληρώνοντας τήν εκδίκησή της, αναγκάζει τήν αδελφή της Θεοδώρα να κλεισθί σε μοναστήρι !..

Μισόκληρη τώρα πειά ή Ζωή, άλλά πάντα τσηρή, έρωτεύεται κάποιον Μιχαήλ Παφλαγόνα, αδελφό

ένός έννοχού τών 'Ανακτόρων. Παίρνει λοιπόν τόν ώραιο αυτό Μιχαήλ στο Παλάτι και τόν όνομάζει άρχιθαλαμηπόλο της, με τόν σκοπό να τόν άνεβήσθ άργότερα και στο Θρόνο.

'Αλλά μία αδελφή του Αυτοκράτορος 'Αργυρού, ή Πουλχερία, που ήξερε τά μυστικά της, καταγγέλλει στον αδελφό της τά εγκληματικά σχέδια της γυναίκας του. Και τότε ή Ζωή άλλάζει τρόπο ένεργείας. Ποτίζει τόν Αυτοκράτορα βραδύ δηλητήριο, κ' έπειδή ο θάνατος δεν έρχότανε άσο γρήγορα έπιθυμούσε ή έννοχη σύζυγος, δυό έμπιστοί δούλοι τήν ανέλαβαν να βάλλουν τέλος στη φροβη αυτή οικογενειακή τραγωδία, που καίθτανε τόσο καιρό βουβιά μέσα στα χρυσόλοκρα Βυζαντινά καλάτια.

Οι δυό δούλοι μπαίνουν ένα πρώι που ο δυστυχής Ρωμανός έπαρνε τόν λουτρό του και τόν πνίγουν μέσα στο μπάνιο. Η άναιδέστατη Ζωή, ένώ ήταν άκόμη ζεστό τόν λείψανο του άντρας της, στολίζει τόν έρασή της με τ' αυτοκρατορικά διάσημα, τού φορεί τόν Στέμμα και συγκεντώνοντας τούς δούλους του Παλατίου στην Αίθουσα του Θρόνου, αναγορεύει τόν άρχιθαλαμηπόλο της Αυτοκράτορα του Βυζαντίου !

Και ή νύχτα τών εγκλημάτων συνεχίζεται : Πριν άκόμη ξημερώση, ή Ζωή προσκαλεί στο Παλάτι τόν Πατριάρχη 'Αλέξη, τού δίνει άφθονα χρήματα, και τόν καταφέρει να τήν παντρέψη με τόν Μιχαήλ. 'Ο Πατριάρχης εύλογεί τούς άνοσίους αυτούς έρωτες, ένώ στην πλαγινή σάλα β' σκεται άταπο τόν πτώμα του Ρωμανού !.. Τήν άλλη μέρα, ο Βυζαντινός λαός, ο κωρυαμένος και εκφυλός, κ' άκουσε άλ' αυτά μ' άδειαρο. 'Αλλ' ο νέος Αυτοκράτωρ, που τού καλάρωσε ο Θρόνος, άρχισε να φοβάται τώρα τήν άσασία της Ζωής. 'Ο έννοχος αδελφός του 'Ιωάννη του ψιθύριζε όλοένα σ' τ' αυτί :

— Πρόσεξε να μή πάθης και σύ τά ίδια με τόν προκάτοχο σου !.. Η γυναίκα αυτή εινε έπικινδύνη !. Και ο Μιχαήλ—που είχε καθαρίσει ένα σωστό σόμα από χαριέδες και σοματοφυλάκες—δεν περιωρίστηκε μόνο ν' άραρίσει από τή Ζωή κάθε αυτοκράτορα κη έξουσία, άλλά και τήν περιώρισε σοματικώς μέσα στα ιδιαίτερα διαμερίσματά της. Μετέβαλε γιά αυτήν τόν Παλάτι σε φυλακή. Μία μέρα, που ή Ζωή θέλησε να βγη έξω, ο άρχηγός της σοματοφυλακής τήν ήμπαδισε :

— Κατά διαταγή του Αυτοκράτορος, Αδγούστα, δεν έπιτρέπεται να έξέλθητε του Παλατίου ! Και ή Ζωή κωτανεροπασμένη, άνίσχυρη, έζάρωσε πάλι στα θαμνάτά της.

Πέρασαν έτσι 7 χρόνια. 'Ο βίος της Ζωής ήταν τυραννικός. Τέλος, τήνε σπλαχνίστηκε ή Μοίρα και ο Μιχαήλ άρρασταίνε βαρειά. 'Όταν έννοιωσε να πλησιάζη τόν τέλος του, μετανόησε γιά τά εγκλήματά του και καλεί τόν αδελφό του :

— 'Ιωάννη, τού λέει, πεθάνω και ή συνείδησί μου εινε βαρειά ! Τήν άδίκησα τή Ζωή, τήν έβασάνισα...

'Ο παμπόνηρος έννοχος άρχίζει τώρα να τά χρειάζεται. Βλέποντας ότι ο αδελφός του πεθαίνει και ότι ή βασιλική έξουσία θα ξαναπέση στα χέρια της Ζωής, (ή όποια σ' αυτόν, δίχως άλλο, θα έσσοπύσε τήν εκδικητική τήν μανία), θέλει να έξασφαλισθί. Συμβουλεύει λοιπόν τόν άρρωστο Αυτοκράτορα να καλώη τήν Ζωή, να τής ζητήση με δάρκνα συγχώρεση, άλλά συγχρόως τήν άναγκάση να υιοθετήση έναν άνήμιο του, Μιχαήλ έπίσης όνομαζόμενο και γνωστό στο λαό με τόν παρατσούκλι Καλαφάτης.

Στις 10 Νοεμβρίου 1041 ο Μιχαήλ ο Παφλαγόνα πεθαίνει, και ο Μιχαήλ ο Καλαφάτης άνεβαίνει στο Θρόνο. Εινε όμως μυστικός και από τόν λαό και από τή Ζωή. 'Ο νέος Αυτοκράτωρ δεν άγρια να καταλάβη τά αισθημένα αυτά της Στετής ηπτερας του, και γιά να τήν ταπεινώση, διατάζει και τής έσορίζουν τόν κεφάλι με τόν σκοπό να τή στελήη έξορία σ' ένα μοναστήρι, στη νήσο Πρώτη, όπου ήταν έξέριση και ή αδελφή της Θεοδώρα. Έπίσης διατάζει τήν καθαίρεση και τόν περιορισμό του Πατριάρχη 'Αλεξίου. Έπειτα βάζει τυμπανιστές και σαλπικτές να συναχθί ο λαός γιά να μάθη τίσ σπουδαίες αυτές άποφάσεις τ' ο νέου Αυτοκράτορα, από τόν ίδιο του τόν στόμα.

'Απειρος λαός συνάχτηκε κάτω από τόν Παλάτι μήν ξερόντας γιαι τόν καλόν. 'Ο έπαρχος τής πόλεως 'Αναστάσιος φανερώνα στον έξώστη, ξετυλίγει μία περιγμνή και άρχίζει να διαβάζη τ' Αυτοκρατορικά διατάγματα. 'Αλλ' ή Ζωή, έπειτα από τά τόσα παθήματά της, είχε κινήσει τή συμπάθεια του λαού. Τά πλήθη, μόλις άκουσαν τή

ΤΑ ΠΑΡΑΞΕΝΑ

ΑΠΟ ΣΤΟΜΑ ΣΕ ΣΤΟΜΑ

Σ' ένα στρατιωτικό νοσοκομείο του Παρισιού πέθανε τελευταία ένας Σενεγαλέζος στρατιώτης. Λίγα λεπτά μετά τόν θάνατό του διεδόθη σ' όλο τó νοσοκομείο πώς την ώρα τού θανάτου του πέταξαν από μέσα του... τρία κοράκια!

Κατόπιν αλλοί φησικά οι άρρωστοί του νοσοκομείου έτρομοκρατήθηκαν από τó φόβο τους και ή άρχινοσοκόμος άναγκάστηκε να πιά στόν διευθυντή να τού άναγγείλη τó άπίστευτο γεγονός.

- Τι τρέλλες είνε αυτές; είπτε θυρωμένος ό διευθυντής. Τά είδες σύ τά κοράκια μέ τά μάτια σου;

- Όχι, μου τó είπτε ό νοσοκόμος τής όπηρεσίας.

- Πήγαίνε να μου τόν φέρης.

Ό νοσοκόμος παρουσιάστηκε άμέσως πρό του διευθυντού κατατρομαγμένος.

- Είδες τά τρία κοράκια; τόν ρώτησε ό διευθυντής.

- Όχι τρία, κ. διευθυντά, άπάντησεν αυτός. Δυό μόνον ήσαν. Μά κ' αυτά δέν τά είδα έχώ άλλα ό σύντροφός μου Νοέλ.

- Πήγαίνε γρήγορα να μου φέρης τόν Νοέλ και όλους τούς άλλους συναδέλφους σου, διάταξεν ό διευθυντής. Πρέπει, επί τέλους, να άνακαλύψουμε ποιός τά είδε πρώτος τά κοράκια αυτά.

Σέ λίγο παρουσιάζετο πρό του διευθυντού όλο τó προσωπικό του νοσοκομείου. Καθέννας άπ' αυτούς έξεταζόμενος έλεγε πώς δέν είδε τίποτε ό ίδιος και πώς τ' άκουσε από κλεισιον άλλο! 'Ήρθε έτσι και ή σειρά του τελευταίου νοσοκόμου, Φερμίνου ονομαζόμενου, ό όποιός ήταν παρών όταν ξεπυρήθηκε ό Σενεγαλέζος κ' ό όποιός είπτε στόν διευθυντή:

- Δέν είπα τέτιο πράγμα κ. διευθυντά. Είπα μόνον πώς είδα τó Σενεγαλέζο να βγάξη από κ' ή στόμα του όταν πέθανε κάτι που ήταν μαύρο σαν κοράκι!...

ΟΙ ΣΥΝΑΔΕΛΦΟΙ

Σέ μιά έσπεριδα κάποιος έρασιτέχνης πιανίστα παίζει έλεεινά ένα κομμάτι του Γκουνά. Όταν τελείσσει, όλοι σηκώθηκαν και πήγαν να τόν συγαρούν. Κάποιος όμως καθώς του έσφιγγε τó χέρι του είπτε:

- Σή, συχαίρω, συνάδελφε.
- Πώς; έρωτά ό έρασιτέχνης, είσθε και σεις μουσικός;
- Όχι! είμαι χειρουργός!

Μελλε να συμβή, έπανεστάτησαν. Φωνές άγανακτήσεως αντίχησαν εναντίον του λαομσήτου Αδτοκράτορος:

- Κάτω ό κακούργος Μιχαήλ! Κάτω ό Καλαφάτης! Ζήτω ή Αύγουστα Ζωή! Ζήτω ή Θεοδώρα!...

Σπαθιά και τσεκούρια άστραφταν στόν άέρα. Όλο τó κυρτό μίσος εναντίον του άσχημου Καλαφάτη έξέπασε άσυγκράτητο, σά χείμαρος, άναποδουρίζοντας τά πάντα. Ένα μέρος του πλήθους τρέχει, άπελευθερώνει τή Ζωή και τή Θεοδώρα, τις άνακηρύττει και... τις δυό αυτοκρατορίσσει του και καθαιρεί τόν Καλαφάτη! Στό μεταξύ, γύρω άπό τ' Άνάκτορα συγκεντρώνονται άλλα πλήθη:

- Θάνατος στόν Καλαφάτη!... άκούγονται άγριες φωνές.

Ό Αδτοκράτωρ, πολιορκημένος, τρέμει τήν όργή του έπαναστατημένου λαού. Στέλνει κυρά άνθρωπο και κινεάει έλεος άπό τή θεή του μητέρα. «Γιά τó θεό! Έλα στό Παλάτι να μέ σώσης!» τής παραγγέλλει... 'Η Ζωή τον εύπλαχνίζεται, τρέχει και μπεινει κυρά άπό τήν πίσω πόρτα τών Άνακτόρων. Ό Καλαφάτης κλαίγοντας, τής φιλεί τά χέρια, τήν λέει «μάνε» του, τήν σκαπάζει μέ τή βασιλική πορφύρα και τήν παρουσιάζει στό λαό:

- 'Ιβού ή Αύγουστα σας!
- Άλλά τά πλήθη είνε πια φρενιασμένα. Βλέποντας τó ξουφιμένο κεφάλι τής Ζωής και τó ταλαιπωρημένο της πρόσωπο άγριεύουν περισσότερο.
- Θάνατος στόν Καλαφάτη! Θάνατος στό δήμιο! φωνάζουν.
- Θάνατος σέ σάς άρχεϊοί! φωνάζει τότε και κείνος. Και διατάζει τούς - σωματοφύλακές του να βγούν άπό τó Παλάτι και να δολοφούν τó λαό.

Και τότε άρχίζει ή δεύτερη πράξις τής τραγωδίας, τήν όποιαν θά διηγηθούμε στό έκόμοιο φύλλο.

Ό 'Ιστορικός

Η ΦΤΩΧΕΙΑ ΚΑΙ Η ΔΥΣΤΥΧΙΑ

ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ

Ένδοξοι συγγραφείς ποφούρω τής πείνας! Πέσο πουλή-θι! «Άπολεσθείς Παράδεισος» του Μίλτωνος. Ό μέγας Σερβαντές... θαλαμηπόλος ενός Καρδιναλλίου!.. Ό τραγικός Κορνήλιος πεθαίνει, χωρίς νάχη ούτε ένα πιάτο ζουμύ!.. «Στό διάβολο τó χαρτί, ή μελάνη, τά βιβλία, ή δόξα, όταν έχω πεινά!...» Ό Ρουσόφ κερβί χάρην εικονομαίας και τόν καφέ του!...

Είνε αδύνατον να φαντασθ ή κείνεις τή φτώχεια και τήν δυστυχία, στήν όποία έζησαν οι περισσότεροι τών μεγάλων συγγραφέων. Οι άνθρωποι αυτοί τών όποιων τó έργο και τó όνομα θά μείνουν άθάνατα στούς αιώνας, εγγνώρισαν τήν πιο φρικτή, τήν πιο άβάσταχτη δυστυχία στή ζωή τους!...

Ό μεγάλος Άγγλος ποιητής Μίλτων έκοπίασε ύπερβολικά για τó άριστοσύνην του ό «Άπολεσθείς Παράδεισος».

Άφού γύρισε μάταια όλους τούς εκδότες, ήταν έτοιμος να κινή τά χειρόγραφα άπό τó θυμό και τήν απογοήτευσί του, όταν ξαίρνα θυμήθηκε πώς δέν είχε έπισκεφθ ήταν εκδότη, Θόμψων ονομαζόμενον.

Άποκρίσας λοιπόν να τόν έπισκεφθ κ' αυτόν και πώς άμέσως και τόν είδε. Ό Θόμψων τού έρόσφερε για τó έργο του δέκα λίρες στεργίνες, ύπό τόν όσον όμοσ ότι θά του έπληθύνει άμέσως τις πέντε λίρες και τις άλλες πέντε θά τις κατέβαλε μόνο... άν έβγαίνε τó έργο και σέ δεύτερη εκδόσι!

Ό δυστυχής Μίλτων άδέχθη και είσέπραξε τις πρώτες πέντε λίρες.

Ό «Άπολεσθείς Παράδεισος», έξεδόθη λίγους μήνες άργότερα και έξασφάλισε τεραστία περιούσια στόν εκδότη Θόμψων, ό μέγας όμως ποιητής έμεινε

μόνο μέ τις δέκα του λίρες! γιατί είσέπραξε κατόπιν φυσικά και τις άλλες πέντε!...

Ό Σερβαντές, ό περίφημος συγγραφέας του «Δόν Κιχώτο», ήταν τόσο φτωχός, ώστε επί τέλους, έχασε τó θάρρος του κ' άναγκάστηκε να δεχθ ήσει θαλαμηπόλου στό μέγαρο του καρδιναλλίου Άκουσρόβα!...

Η Αύλή τής Ίσπανίας, που ήξερε τή φιλολογική άξία του Σερβαντές, δέν έφρόντισε να τόν υποστηρίξη διόλου. Κι όμοσ ό ίδιος ό βασιλεύς τής Ίσπανίας Φίλιππος όος ήταν ξετρελαμένος με τόν «Δόν Κιχώτο». Διηγούνται μάλιστα και τó έξης σχετικό ανέκδοτο:

Ένα καλοκαιριάτικο άπόγευμα ό βασιλεύς Φίλιππος είχε βγει για να δροσισθ στόν έξώστη του παλατιού του. Ξαφνικά διέκρινε έναν φοιτητή, που είδιάρθε με μεγάλη προσοχή κάποιο βιβλίο και κάθε τός έσκαζε στά γέλια.

- Η ό νέος αυτός τρελλάθηκε, είπεν ό βασιλεύς, ή διαβάζει τó «Δόν Κιχώτο!»

Τόσο μεγάλη ήταν ή φήμη του έργου αυτού, του όποιου ό συγγραφέας ποφούρσε κυριολεκτικώς τής πείνας!...

Ό Άριστός, ό συγγραφέας του «Μαινόμενου Ροελάνδου», παρισπονόταν συχνά στις άνάγκες του μέ τή φτώχεια του. Είχε χτίσει ό ίδιος ένα μικρό σπίτι και σ' έκείνους που τόν έπειράζαν ότι είχε φτιάξει μιά τόση διά μικρή φολίτσα, ενώ στά έργα του περιέγραφε μυθικά παλάτια, άπάντησε:

- Είνε πολύ εύκολο να μαζεύη κείνεις λέξεις, για να γράψη ένα βιβλίο, όποις έπίσης είνε πολύ δύσκολο τó να μαζεύη πέτρες για να χτίση ένα σπίτι!...

Μιά μέρα ό βασιλεύς τής Γαλλίας Λουδοβίκος ό 14ος ρώτησε τó Ρακίνα τή νεώτερη υπήρχαν άπ' τó φιλολογικό κόσμο. Ό Ρακίνας τότε του άπάντησε με θάρρος, άλλα και με μεγάλο κόπο:

- Τό τελευταίο νέο, Μεγαλειότατε, είνε ότι ό μεγάλος Κορνήλιος πεθαίνει άπό τήν πείνα!... Είνε άρρωστος, τόν κείει ό πυρετός και δέν βρέθηκε ούτε ένας θαυμαστής του, να τού στείλη λίγο ζουμύ!...

Ό μέγας Λά Μπρυγιέ έχει γράψει στούς περιφήμους «Χαράκητας» του τά έξης για τήν κατάστασί του: «*Άς μη μου μιλήν παιά για μελάνη, χαρτί, πέννες και τυπογραφεία. Δέν θέλω να άκούω ούτε λέξη γά βιβλία. Μήπως αυτά με τρέφουν καλύτερα, μήπως με πνύνουν καλύτερα, μήπως στήν κάμαρή μου είμαι περισσότερο προφυλαγμένος άπ' τó κρύο; Υστερ' άπό είκοσι χρόνις που γράφο, μήπως έχω τολάχιστον ένα πουπουλένιο στρώμα; Μου λένε πώς έχω μεγάλο όνομα κ' ότι είμαι ένδοξος. Τι να τó κάνω τó όνομα και τή δόξα, όταν δέν έχω πενήτα;*»

Ό Ζάν Ζάκ Ρουσόφ ήταν τόσο φτωχός, ώστε έκοψε στό τέλος και τόν καφέ άκόμα που έπινε στό καφενείο Προκόπ, όπου άντιφώνησε με διαφόρους λογούς τής έποχής του. Μεγάλης φτώχειας δοκιμασε στάς δυομάς τού βίου του και ό γλυκύτατος ποιητής Λαμερτίες, όρσε έπατολίως τήν τεραστία του περιούσια!

Zán Zák Ρουσόφ

Άλφ. Λαμαρτίνοσ